

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravištvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Državni proračun.

Vsako leto sestavi c. kr. vlada že za leto, ki pride, torej naprej, račun stroškov, ki jih ji bo de treba in pa dohodkov, ki jih upa. Temu računu se pravi proračun, ker velja napisaj, za prihodnje leto in državni račun, ker velja za državo, to je: za skupino dežel, ki so pod c. kr. vlado. Pri nas se pravi tej skupini avstrijska, da se loči od ogerske, pravi se ji tudi iz istega uzroka, da je cisleithanska, in ogerska je potlej transleithanska.

Le-ta proračun izroči potem vlada drž. zboroma, avstrijskemu in ogerskemu, naj ga pregledata in odobrita, ako ni v njem ničesar, kar jima ni ljubo. To pregledovanje pa je mudno delo in treba je veliko znanja za to in v drž. zboru se ne more dognati tako pregledovanje. Zato ga izroči drž. zbor brž odseku ali skupini drž. poslancev, proračunskemu odseku, naj opravi to delo v ime drž. zbora.

Kedar je potem ta proračunski odsek s svojim delom gotov, predloži ga drž. zboru, naj izreče svoje menjenje o njem, t. j. naj ga potrdi, kakor je, ali mu kaj pristavi ali pa tudi, kar se včasih izgodi, kaj prečrta iz njega. Drž. zbor vzame po tem, kedar nima več druga in če je sicer mogoče, koj v začetku leta, ta račun v razpravo. Pri tej je splošnja in potlej posebna obravnava, prva gre na ves račun, kakor se ravno predlaga ter hodi pri njej za to, ali ga — tako v celem — drž. zbor odobruje ali pa ne. Ako sklene kedaj drž. zbor zadnje, tedaj da ga ne odobruje, potem odstopi vlada, to je ministerstvo mora vzeti slovo.

To se izgodi pa le redko. Navadno govore gg. poslanci veliko zoper ministerstvo in kedar je konec splošnje razprave, ima vlada večino glasov za-se, to je proračunska razprava prejde v posebno. Sedaj pa pridejo na vrsto stroški in dohodki, kakor jih ima vsako ministerstvo za-se. Tu jih sliši g. minister veliko, včasih prav robatih, a on gg. poslancem tudi pové,

kar izpozna za dobro. Čisto lahko se mu pa izgodi, da ga pusté gg. poslanci, na katere se zanaša, na cedilu in če je to pri kaki večji stvari, velja za-nj toliko, kolikor zaušnica in mož vzame slovo.

Da je torej razprava o drž. proračunu imenitna, to je jasno in zato se pripravljajo na-njo, kakor gg. poslanci, tako tudi gg. ministri že delj časa. Vsled tega so pa tudi govori v teh razpravah jako tehtni na obéh stranéh, gg. ministrov pa tudi gg. poslancev. Vsak želi pokazati, koliko da premore — vsaj v besedah. Več pa, kakor besede, tudi velikrat niso ti govori, v časih pa se dobé v teh govorih tudi misli, ki so na čast ministru ali poslancu, ki jih spravi na svitlo.

S tem menimo, da smo dovolj povedali, kako važne da so razprave, ki se godé o drž. proračunu. Naj pa dobé naši bralci vsaj nekaj vglada, koliko da potroši naša skupina držav eno leto, za to jim podamo glavne številke iz proračuna za leto 1888.

Stroškov ima država za ces. dvor 4·6 milj. ali 4,600.000 gld., za drž. zbor 0·7 milj., to je: 700.000 gold., za ministerski svet 1 milj. za skupne zadeve celega cesarstva 61·6 milj. in za vojaštvo v Bosni 3·0 milj.

Vrhu tega pa je treba v ministerstvu znotranjih zadev 16·2 milj., v tem je 5·5 milj. za politično upravo, c. kr. namestnije in okr. glavarstva. Deželno brambno ministerstvo rabi 10·7 milj., v tem je 4·8 milj. za c. kr. žandarmerijo. Ministerstvo za uk in bogočastje tirja 19·8 milj., izmed teh plača za šole 11·7 milj. in 6·2 milj. v verski zaklad. Ministerstvo za drž. finance vzame 92·9 milj. V teh je 5·3 milj. za finančno stražo ali za financarje, 5·1 milj. za c. kr. davkarje in 13·5 milj. za loterijo.

Ministerstvo za trgovino izda 58 milj., v tem je 56·7 milj. za drž. železnice. Ministru za poljedelstvo treba je 11·8 milj., za gozdnarstvo izda 3·4 in za rudništvo 5·8 milj. in za ces. konjerejstvo 1·7 milj., za poljedelstvo pa samo

06 milj. Minister za pravosodje tirja za potrebe 19.9 milj., v tem je 17.0 milj. za c. kr. sodnije v raznih deželah in 2.2 milj. za kaznilnice.

Za splošnje vpokojnine treba je 16.7 milj. in za obresti skupnih dolgov 85.3 milj. a plača se tistih dolgov to leto za 9.9 milj., gld. Za dolg avstrijske skupine dežel je treba za obresti 38.3 milj. in za povrnilo 1.4 milj. Oskrbovanje tega dolga pa stane na leto 0.9 milj. gld. (Konec prih.)

Listovi slovenskim mladeničem.

IV. list.

Blizu Celja konec aprila 1888.

Starodavna navada je že z igro se kratkočasiti, samo, ko bi le vsekdar nedolžna, brez škode igralcem bila!

Ravno to pa je slabo, da dan današnji mladina igra večinoma take igre, katere jej škodujejo na duhu in telelesu.

Kdo izmed igralcev igra pač brez strasti? Komu je vse jedno, ali dobi ali izgubi?

V preteklosti moramo reči, da so poznali več raznovrstnih iger, kakor sedaj, pa nobena ni bila tako razširjena in navadna, vsaj tako škodljiva ne, kakor sedaj običajne. Igra je bila razvedrilo, počitek, zabava, — sedaj je sredstvo, da premeteni goljufi obogatijo, priprosti poštenjaki pa vbožajo.

Kje so sedaj igralci, ki bi svojim soigralcem zaupali? (Saj so pa tudi pametni, ako jim ne zaupajo.) Malokje tudi igrajo prijatelji, ne da bi denar stavili.

Navadna igra je na „mečice“ karte. Prejšnje čase so metali tudi na „križ-mož“ in rudljali“. Poleti radi „stožice vzbijajo“ in vse to, pa še mnoge druge igre so iznajdene za kratkočasenje, še bolj pa za izgubo časa in denarja.

Koliko lepega, koristnega bi mladeniči tisti čas lahko izvedeli, kaj bi jim to v možkeji dobi koristilo! Koliko denarja bi prihranili, katerega nepotrebno ali v igri izgubljajo, ali pa ker jezo zgube, kakor tudi veselje dobička s pijačo zapivajo in s takim oslepanjem čutil — zdravju škodujejo.

Kolikokrat pa se pri igri stepejo! Sploh pa „Čeu ked'n tjažko dejlajo“, da potem v težko pričakovano „nedeljo usje zalumpajo“; drug dan pa siromaki brez denarja žalujejo in kukajo, kakor pravi Srb in ta narodna pesen dostavlja.

Sedaj še pa neko razvado, ki je po nekaterih slovenskih krajih razširjena. Čitali smo v „Slov. Narodu“ Jani o velikej tožbi in obsojenju mladeničev, ki so se pregrešili zavoljo te razvade. Dalje prepoved c. kr. okr. glavarja tičečo se te razvade, ako se ne motimo. V adventu je v svojih dopisih tudi „Slov. Gosp.“

povedal, da so gori v Vojniku celo tržki gospodiči to kmetsko navado sprejeli.

Kadar odpelje ženin nevesto iz župnije ali vasi, jo mladeniči „zašrongajo“; zadelajo pot, da potem dobijo od ženina običajno ali neobičajno nadomestilo izgube, kar tirjajo.

Dvoje maj postavijo od jedne, čez pot, do druge opleteno verigo zapenjajo, potem se pa tik maj vstavijo.

Ko dojdejo svatje, prične se sejem, mnogo huje, kakor za kako telico.

Ker skorej vsakokrat mnogo več tirjajo, kakor je ženin voljen dati, preteče mnogo časa, predno se pobotajo. Po nekod je stanovita čena odkupnine; — jeden odstotek nje dote.

To bi se še morebiti dalo zagovarjati in pripustiti, ko bi le mladina potem vsega denarja v slabo ne obrnila. Ko bi tisti denar porabili v napravo knjižnic, — koliko dobička bi jim rodilo; pa tudi ženin bi z mirneje vestjo plačal.

Vsejedno navada ta je le neumna.

Pomislimo! Ni li sramotno obéma, devi in mladeniču, ko bi rekel: „Jaz imam pravico do nje, ne pustim je ženinu!“ Pa saj je takim prižbam bil že prej čas.

Drugič je ravno tako sramotno, ko bi se takej pravici za denar odpovedal.

Tretjič bi bilo prav grdo, ko bi toliko mladeničev pravico do neveste imelo.

Zadnjič pa mislim, da tisti, kateri bi z njo kaj zgubil, bi svojo žalost pač na tihem prežaloval ali pa za svoj lasten denar v pijači zadušil, ne pa v pričo nje jo prodajal.

Vsem slovenskim mladeničem, želi veselo srečo
Vaš Častilko.

Gospodarske stvari.

Bob in njegovo pridelovanje.

Bob se šteje v vrsto onih koristnih zelišč, ki imajo sad v mošnjicah. Na bobovem stebelu naloži se jih po pet do deset in v vsaci je po 4–6 zrn. Ni lahko, da se izgodi to pri drugih zeliščih, ki imajo tako debel sad, kakor ga poznamo pri bobu.

Kar je v južnih krajih kornuza, to je v severnih bob; njegovo pridelovanje je koristno in ni dober gospodar, ki si ga ne prideluje, vsaj toliko, kolikor ga porabi lahko doma. Kdor ima zemljo za-nj, naj ga toraj le seje! Zemlja pa mu ugaja bolj ilovičasta, manj pa peščenata. Rodi pa tudi v ilovnati prsti, ako ima dovolj mokrote v sebi. Se vé, da je taki prsti treba gnoja in sicer iz hlevov.

Mokrota pa je bobu velika potreba, ako je nima, daje le malo sadu in še ta je navadno droben, ter se mu potlej v resnici lahko reče, da je „drobni bob“. Najbolj godi bobu mastna

nížava, v suhih ribnikih in pa na le nekoliko mokrotnih trebežih vzraste boba veliko in je kakor debel, tako tudi okusen. Preveč mokrote pa tudi bob ne mara, prav tako izbirljiv je v tem, kakor je grah.

Mošnjičje seje se lahko in z dobrim uspehom tako, da se vseje za ržjo, in za mošničjem seje se potem lahko ali pšenica ali ječmen. Seje se pa tudi za deteljo, kajti če se bob okopava, čisti njivo in služi torej prav lahko za praho. Ker daje precej senca, za to ostane prst v bobu rahla in služi vsled tega drugi setvi prav dobro. Ako je torej bila na njivi več let detelja, kaže sejati bob za njo, vsaj bolje, kakor pšenico, pač pa se le ta lahko seje za bobom. Sploh pa skrbi bob malo, kaj je poprej na njivi rastlo in tedaj stori dobro, če raste na eni njivi nekaj let zaporedom, se ve, da mu ne sme manjkati gnoja. Pravi se, da vzboljšuje bob zemljo, v kateri raste, tem bolj, čem dalje raste na njej.

Gnoja, tega pač hoče bob. Kdor ga torej nima veliko na razpolaganje, on se naj ne loti boba! Kdor pa ga ima po obilnem, stori dobro in ne more zlehka boljšega, kakor če seje v težko zemljo bob in sopet bob. Bob ima močno steblo ter raste k višku, pri njem se torej ni bati, da leže. Za to pa se pri bobu lahko gnoji, kolikor je komu ljubo. Prav služi bobu sveži gnoj iz hleva, toda take sile nima za-nj, da bi mu ne stregel kak drugi. Najbolje je, če se spravi gnoj pred zimo ali vsaj po zimi na bobovišče. Kedar se gnoj napelje v jeseni, tedaj naj se gnoj podorje!

Njiva pa se obdela za bob različno. Prej kedaj je bila navada, da se ni strnišče nič preoralo, pač pa se je na-njo gnoja navozilo. Rano v spomladi pa se je gnoj raztrosil in bob se je koj tako vsejal. Še le potem seje izoralo njiva, pa ne posebno globoko. Tako je ostala zatem njiva, dokler ni jel bob riti izpod zemlje, tedaj pa se je še njiva dobro prevlačila z brano.

Resnica, če je zemlja sicer dobra, tako ni bilo krivo ravnati z bobom, vendar pa je bolje, če se njiva preorje že jeseni dovolj globoko, spomladi pa na-njo navozi gnoja in še se sopet vse podorje. Najbolj pa rodi bob, če se seje v vrsto in potlej tudi okoplje. Če se pa tako z njim dela, tedaj je bobovišče to, kar nam sicer daje praha. Kar stane tako delo denarja, to nadomesti gotovo potlej obilniši sad.

(Konec prih.)

Sejmovi. Dne 30. aprila v Apačah, pri sv. Jakobu v Dolu in na Ponikvi. Dne 1. maja pri sv. Barbari v Halozah, pri sv. 3 Kraljih v slov. gor., na Hajdinji, na Muti, na Ljubnem, v Lipnici, pri sv. Filipu pri Kozjem, v Radgoni, v Trbovljah, v Velenji in v Veržeji. Dne 2. maja v Lučanah, na Ptujih in v Imenem. Dne 3. maja pri sv. Križi na Murskem polji, v Loki, na Ptujski gori in v Selnici na Dravi.

Dopisi.

Iz Slov. Gradca. (Lepa veselica.)

Dne 15. t. m. bil je občni zbor tukajšnje podružnice družbe sv. Cirila in Metoda. Zbralo se je lepo število udov v gostoljubni hiši gostilničarja Šuk a, nad katero je vihrala velika slovenska zastava. Med navzočimi udi in gosti videli smo zastopane malo, da ne vse stanove, posebno pa naše kmečko ljudstvo, ki je prav pazljivo poslušalo govore in petje. Vspored bil je mnogovrsten in mičen; po nagovoru gosp. načelnika in izvolitvi novega odbora deklamovala sta fant in dekle, fant Gregorčičevo pesem „O nevihti“, dekle „Prisego Rožanke“, po tem se je vršila gledališna predstava „Ponesrečena glavna skušnja“, v kateri so se odlikovali vsi igralci, gospod in gospa Ropas, gospoda Gradišnik in Barle; s petjem se je pa končal lep, vsem nepozabljivi večer. Zabavljali smo se prav po domače, pa izvrstno; vsak se je moral prepričati, da je veselo biti med poštenimi in dobrimi Slovenci. Odbor imel je res mnogo sitnosti; visoki gospodje v našem mestu zagrozili so se igralcem in gostilničarju, naj nas pusté na cedilu, kajti sicer bi bila njih škoda, ali vsi so ostali trdni, neizprosljivi. Tako je prav! Naj brusijo jezike, naj nas zasramujejo, hodimo pravo in postavno pot, pa pokažimo njim, da nam gre ravno tista pravica, kakor jo oni za sé zahtevajo; da morajo pustiti našo družbo pri miru, kakor njim tudi mi nadloge ne delamo, ako oni skličejo zbor svojega nemškega šolskega društva! Slovenci, to nam naj bode dolžnost: ne redimo si sami nasprotnikov, pustimo kričače pri miru, podpirajmo naše ali pa vsaj mirne, zmerne in spravljive obrtnike, trgovce in gostilničarje! Pustimo tiste pri miru, ki Slovenca drugače ne poznajo, kakor le, če jim denar prinese, sicer pa se njih in njihovega jezika sramujejo, in celó svoj lastni rod izdajajo. Sprevideli bodo s časom, da živé oni od nas, a ne mi od njih. Na svidenje!

Z Ribnice. (Slovo.) Letošnja Velika noč nam je prinesla žalostno pisanko. Komaj smo odpeli veselo alelujo in se začeli radovati krasne narave, že nam trga srce britke rane, ločitev predragega nam č. g. kaplana J. Kavčiča. V njih zgubi mladina preskrbnega in marljivega učenika, cvetoča družba sv. rožnega venca svojega modrega voditelja. Naše bralno društvo pa najljubšega odbornika in razumnega svetovalca v vseh zadevah. Vsi bomo težko pogrešali jako nadarjenega in gorečega pridigarja, katerega je vse rado poslušalo in ubogalo. In še več! Prelepi zidan križev pot, prej jako zanemarjen, kako lepo prenovljen je sedaj! Podružnica sv. Janža, kako lepo smo jo v kratkem pokrili in obnovili! In na zadnje še kip Lurške M. B., kako so radi donášali ljudje, tudi

najubožnejši svoje darove na altar božje časti, ker vse so milo nagovarjali, lepo prosili in goreče uravnavali nevtrudljivi naš voditelj. Ko smo podobo v neštevilni procesiji dne 15. apr. nesli v cerkev, tekle so nam solze svete radosti, ali tekle so nam pa tudi solze britke žalosti, ker ta den smo zadnjikrat slovesno obhajali z ljubljenim našim voditeljem. V zahvalo za toliko dobrot izvolilo si je naše bralno društvo jih za častnega uda, cela Ribnica pa jim bo hranila vedno hvaležen spomin.

Hvaležna Ribnica.

Iz Male nedelje. (Raznoterosti.) Sliši se, da dobimo skoraj tretji razred na naši „ljudski šoli“; se ve, to bi bilo koristno otrokom, zlasti tistim, kateri se mislijo dalje učiti. Ako to dosežemo, imamo se zahvaliti v prvi vrsti šolskemu vodstvu, in drugim veljakom. Vreme se je nekoliko zboljšalo, topli solnčni dnevi in žarki izza nebesnega oboka ogrevajo zemljo s potrebno gorkoto, da more deliti rastlinam in drevesom potreben sok, da lepo rastejo, cvetejo in sad rodijo. Cene so jako slabe, krme je pomanjkovalo za živino. Vino se prodaje po isti ceni skoraj, kakor jabelčnik. Vinska trta je močno pozebla, žito (rž), bolj po snežnih severnih krajih, je čez polovico zginilo. Drevje sadonosno bo jako cvetelo. Če nam ga ne uničijo uime, bode jeseni zopet sadja. Umrla je tukaj blaga starka, kmetica J. S. v svojem 86 letu, vid je ni zapustil do skrajne ure, dejala je še nit v šivanko brezi vsakih očal. Lahka jej zemlja!

Iz Celja. (Dekliška šola.) Katoliškemu podpornemu društvu za vzdrževanje deklishe šole šolskih sester so blagovolili darovati, oziroma letnino plačati p. n. č. gg. udi: Volilo po Jernej Zupanc iz G. Hudinje 200 fl., Celjska posojilnica je darovala 100 fl., Toporišič Jože, Matjašič Jur, st. prošt v Mariboru, Orožen Ig., stolni dekan, Modic Jan., župnik na Prihovi, Bohinc Filip, dekan v Braslov., Hudovernik Ljudvik, po 10 fl., dr. Ipavic Gust. zdrav. in župan v Št. Jurji ob j. ž., Gajšek Karol, dek. v Dobrni, Gabršek Iv., tajnik okr. zastopa na Vranskem, dr. Muršec, prof. v pok. v Gradcu, Balon Ant., župn. na Vranskem, Mikuš Val., mestni kaplan, Sevšek Ana, posest. na Šmikl. hribu, Novak Ana, posest. na Bregu, Gmeiner Karol, župn. v Širjah, Skerbec Martin, vik. v Konjicah, Žolgar Mih., c. kr. prof. po 5 fl.; Mráz Tomaž, dekan v Vuzenici, Baš Lovro, c. kr. notar v Celji, Jezernik Jože in Terezija po 4 fl.; Lipovšek Fr., pos. v Medlogu, Kralj Jož., župnik pri D. M. v puščavi, Šmid Miloš, kapl. v Starem trgu, Prešern Jan., kaplan v Sevnici, Kagar Ferd., pasar v Celji, Rom Nace, kapl. v St. Jurji ob j. ž., Kolar Vinko, kapl. pri sv. Vrbanu pod Ptujem, Krišpin Krišpinovič nad Laškim, Stampe Liza iz Brega po 3 fl.;

Baloh Janez na Zg. Hud., Zupanc Jan., pos. v Gaberji, Gobec Miha, pos. na Babnem, Černenšek Fr., kaplan v Loki, Helena Murko, Skorjanec Mart. na Ostrožnem, Hudovernik Leop., Urek Andr., župn. na Polzeli, Flek Jož., dek. v Jarenini, Ostrožnik Ana, pos. na spod. Hud., Rotnik Blaž duh. v pok., Voh Jernej, župnik v Šmartnu, Šelih Jurij, kapl. v Vitanji, Dovnik, prof., Berglez Janez, župnik v Artičah, Friesz, major v pok., Skraber Miha, posest. na Hajd., Herič Ter. v Celji, dr. Hrašovic Jurij, odv. v Slov. Gradcu, Šmid Jan. bukvovez, Šah Matija, pos. v Liscah, Jurčič Jože, župnik v Dramljah po 2 fl. 10 kr., baronica Konst. de Fraux, Dimec Ana, Murn Matija, čevljar in pos. na Bregu, Schellander Ludv., fin. urad. v pok., Dolinšek Bl., župnik na Frankol., Žigan Julij, c. kr. poštar v Polzeli, Jazbec Rozal., Ana Fludernik iz mesta, Pišek Marija, Žitnik Jera po 2 fl.; več skupaj je dalo 7 fl. 72 kr.

Iz Celja. (Dijaška kuhinja.) Za II. društveno, šolsko leto 1887/88 so dalje darovali p. n. gg.: Julij Žigan, posestnik na Polzeli, Jakob Janežič, tovarnar v Grižah, Franc Veršec, c. kr. notar v Sevnici, dr. Ivan Dečko, v Celji, dr. Ivan Geršak, c. kr. notar v Ormužu, Lovro Vošnjak, župnik v Št. Jurji ob južni žel. za pisanko po 5 fl., dr. Jurij Hrašovec, odvetnik v Slov. Gradcu 4 fl., J. Bohinc, dekan v Braslovčah 10 fl. 1 kr., J. Ulčnik, župnik v Razboru 3 fl., prevzv. knezoškof Jakob Maksimilijan za marcij 4 fl., in za april 4 fl., slavna „Posojilnica v Konjicah“ 25 fl., „Posojilnica v Makolah“ 20 fl. Presrečna zahvala vsem prečastitim dariteljem. Pomagano je skorej vsem ubogim, pa zelo pridnim dijakom, ki zdaj ne dobodo nikjer drugod podpore več. Vsaki daritelj si stekne veliko zaslugo s tem za slovenski rod. Prosimo toraj za daljne mile darove.

Odbor.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Nj. veličanstvo svitli cesar je bil v ponedeljek dne 23. aprila prišel v Inomost, ter je pozdravil na kolodvoru kraljico Anglije, Viktorijo, ko se je le-ta iz Italije v Berlin peljala. — V drž. zboru se nadaljuje razprava o proračunu posameznih ministerstev. Bilo je že dokaj trušča, enkrat, ko je bilo premalo glasov za neko svoto, ki je na razpolaganje ministerstvu, ali po naključji, drugokrat pa, ko je govoril pravicoljubi Nemeč dr. Lueger. Njemu sta segla v besedo ultranemški Korošec Ghon pa mladočeski dr. Gregr, oba malo dostojno. — Odsek poslancev, ki ima v rokah načrt postav vsled katere se smejo rezervisti poklicati v orožje, da-si ni vojske, nasvetuje, naj se jim šteje čas, ki bi ga v orožji dostali,

za vojaške vaje, h katerim bi se bili sicer jemali. Nasvet je dober, toda težko, če bode minister volje, sprejeti ga v postavo. — V Gradcu je preiskava zoper necega dijaka na c. kr. vseučilišči, češ, da je kriv razžaljenja časti uda ces. rodbine. Sedmero drugih pa je izgubilo čast c. kr. oficirja, ker niso zabranili, ko so drugi dijaki pri neki veselici odnesli kip cesarja in cesarice iz sobe, v kateri je bila veselica. To so v resnici zanimive reči od mladih ljudi na visocih šolah! — Koroški „bauernbund“ je pokazal, čegavo da je dete, kajti izrekel je, da „kmetje“ niso za versko šolo. Ali mar onih tisoč in tisoč kmetov, ki so se podpisali na prošnji za versko slov. šolo, niso več kmetje? — V obč. zastop v Prevaljah bodo k malu volitve in se slov. kmetje pridno pripravljajo za-nje. Upanje je, da bode zmaga na njih strani. — Ljubljansko barje ali močvirje izsušuje se že več let, toda ne gre jim nič kaj po volji. Sedaj se pripravlja nov načrt za izsušenje in želimo mu, da bode srečnejši, kakor doslenji. — Volitve v mestni zastop „bele“ Ljubljane vrši se mirno in pridejo iz vseh razredov samo slov. možje na novo v zastop. — V Gorici je neka služabnica nastrelila ces. kr. oficirja čez okno, ko je le-ta že mirno spal. Ranila ga je v roko ter mu več žil na njej prestrelila. Roko mu bodo menda odvzeli, blazna ženska pa je bojda skočila v Sočo. — Kako da je domoljubje v Trstu, kaže pač to, da išče c. kr. namestnija 190 laških mladeničev, ki so jo potegnili iz Trsta — iz strahu pred vojaško suktnjo avstrijsko. To se ponavlja vsako leto. — Cesta iz Trsta v Miramar, ces. graščino, razsvitljuje se sedaj v noči tje do Barkovelj. Razsvitljava stane na leto 1600 gld. — Nemški listi, izlasti Graška „Tagespost“ so razglasili, da bode po Istri to poletje več slov. taborov, a čudno, tam ne ve živa duša o kakem taboru! Vse je gola pa hudobna izmišljava teh „resnico ljubnih listov“. — Meseca junija bode v Trstu razstava rastlin in vinarske oprave, ob enem bode pa tudi vinski trg. — V Zagrebu živi več Slovencev a madjarski vladi niso kaj po volji ter jim je hitro za hrbtom, če izustijo kako, ki ni ljuba vladi. Te dni sta v preiskavi dva odlična Slovence, češ, da sta po krivem sumnjčila neko gospodo pri dež. zakladu. — Delegaciji začnete svoje delo letos v Budimpešti, toda še le v drugem tednu meseca junija. Vlada bode zahtevala od njiji nekaj izrednih stroškov za vojaške namene a ni še gotovo, koliko.

Vunanje države. Sv. Oče vzprejemajo še vedno romarje a zadnjo nedeljo je bil pri njih švedski kralj, ki je lutrovske vere, razgovor je trpel celo uro in se sodi, da je imel kralj imenitnih reči, o katerih bi se rad sporazumel z vidnim poglavarjem kat. cerkve. — Trgovinska pogodba med Italijo in Francijo še ni

gotova in je podoba, da se sedaj kuja francoska republika. — Minister Crispi namerava izdati prepoved, vsled katere se ne dovoli poslej nobena procesija več zunaj cerkve in to po celi Italiji. Se vé, da bode freimaurerjem v oči vsaka taka procesija, ker jim kaže, da stoji kat. cerkev — „na skali“. — Francosko ministerstvo, na čegar čelu stoji Floquet, prizadeva si generalu Boulangerju izpodbiti tla, toda stranka generala ima veliko podporo v ljudstvu. To mu je znano in zato skuša ljudstvo naščiti zoper njega ali težko, če se mu posreči. — Nemški cesar še živi in zatrjuje se, da še ni tako nevarno za njegovo življenje. Njegova tašča, anglijska kraljica biva sedaj v Charlottenburgu pri svoji hčeri, nemški cesarici in gotovo se plete sedaj, ali naj dobode princ Aleksander Battenberski, svoje dni knez bolgarski, drugo hčer za ženo ali ne. Bismarcku ta možitev, kakor je znano, ne kaže prav, cesarica pa je za njo. Morebiti, da odloči sedaj „stara mati“. — Rusija vedno premeščuje svoje vojake, vidno pa se godi to tako, da jih prihaja več na zapadne meje, proti Nemčiji in Avstriji. Do 300.000 jih je bojda že ondi. — V Rumuniji še trpé naprej nemiri, vendar pa jih vdušuje vojaška sila. Iz političnih uzrokov pa bojda niso ti nemiri nastali, ampak vsled velikih stisk, v katerih je ondi kmetijstvo. — V Bolgariji je vse staro, to se pravi, nihče ne zna, kaj prinese morebiti že drugi den. Ob mejah klati se veliko čet „roparjev“, ali morebiti le ljudi, ki čakajo, da vdarijo čez mejo na sedanjo bolgarsko vlado. Ubogo ljudstvo! — Turčija dobi novo ministerstvo, toda večje koristi bi ji bile nove, polne kase. Za Bolgarijo sene izmeni Turčija nič več. — Srbija ne mara prodajati bojda več tobaka po Avstriji, proda ga bojda lahko doma in obdrži tedaj tudi denar doma. Pripravlja se že postava, ki vredi prodajo tobaka na škodo Avstrije. — V Atenah na Grškem so zajeli drž. blagajnika v tem, da je hotel državo spraviti ob 6 milij. ter jih pospraviti v svoje žepo. Ni se mu torej posrečilo. — Španjska kraljica-udova Kristina je zbolela, vendar pa ni bolezen nevarna. Na otoku Palmas-Canaria, blizu afriških obalov so domačini vdrli v pisarno španjskega trgovca ter so nekaj ljudi pobili. Sedaj imajo tamošnji Španjci strah, če ni to kje vsled zarote, ki meri tudi na-nje.

Za poduk in kratek čas.

Zlatomešnik sv. oče Leon XIII. in slov. rimski romarji.

Sem že zopet na poti! in menda sem nekaterim čitalcem „Slov. Gospodarja“ že tudi na poti, ker imam v Gospodarju zmiraj zadnjo besedo — na zadnji strani namreč.

V Mariboru je nas romarje na kolodvor spremljalo veliko gospode. Naš mil. knezo-škof, ki so svojega prečast. gosta, celovškega škofa, tudi romarja, spremili na kolodvor, so nam dali sveti blagoslov, in blagoslov božji je nas malosrčne osrčil, da smo se veseli podali na pot.

Kedar se človek podaja na daljno pot se mu vsiljajo resne misli. „Popotovanje, bratje, je naše življenje“, pravi slov. pesen. Podam se na dolgo pot, ali se bom pa vrnil, to vé le — Gospod. To je menda moja zadnja daljna pot. Potem še me čaka pot v tisto deželo, iz katere nazaj poti ni, pa tudi ne bom silil nazaj, ker Slomšek poje:

„V taisto deželo trpljenje ne zna,
Le tamkaj je pravo veselje doma“.

Zjutraj ob osmih (9. aprila) zasedlamo železnega konja in ga poženemo naravnost na jug. Naj mrha vozi, saj ga dostikrat napajamo.

Ko na dravskem mostu pogledam skozi okno, vidim sv. Petra in nad sv. Petrom cerkev Matere božje na Gori. Kedaj pa še bomo pri Mariji v Loreti, in na grobu sv. Petra v Rimu?

Šest nas sedi v enem kupeji. Dva nosita brade, štirje smo gladkega lica. Trije smo slovenske krvi, a trije so Nemci, pa se dobro imamo, ker smo katoliški kristjani. Vseh štajarskih slovenskih romarjev nas je 37. Duhovni romarji so č. gg: Ermenc Fr., župnik v Lučah, Janžek Eduard, župnik v Rimskih toplicah, Kitak Fr., provizor pri sv. Ožbaldu, Kozinc Jan., kaplan v Slatini, Kragl M., župnik na Polji, Kralj Jož, župnik v Puščavi, dr. Iv. Križanič, kanonik v Mariboru, Kukovec Jan., župnik v Hartmannsdorfu, mil. knez in škof ljubljanski Jakob Missia, Anton Missia, župnik v pokoji, Pintarič Fr., mestni župnik v Radgoni, Selevšek Rih, kaplan v Marija-Celu, Lorber Er., kapitar iz Admonta, Potočnik Ant., mestni kaplan v Slov. Bistrici, Skuhala Peter, župnik pri Veliki Nedelji, Sorglechner Jož., župnik v Cirkovicah, Tomažič M., župnik v Gomilici, Venedig Vil., župnik v Središči, Burcar Mat., župnik v Rušah. Posvetni so: Arnuz Liza, Fak Zefa in Ana Janežič iz Maribora, Gubensšek Jak., pos. v Prevorji, Jurič Fr., frater pri sv. Trojici, Kaiser Martin, mestjan v Ptuj, s svojo soprogo Jozefo, Klanjšek Val., pos. v Vojniku, Kropelj Ant., škof. sluga v Mariboru, Lešnik Val., hišnik iz Ptuja, Lor Marija iz Celja, Prater Marija iz Maribora, Bauman Jan., oskrbnik iz Vindenave, Vojsk Ant., organist od sv. Lovrenca, Meklay Ant., kmet. sin iz Pake, Logar, Mecesnik in Sturm, posestniki iz Solčave. Vseh Slovencev pa nas je bilo nad dve sto.

V Zidanem mostu smo obedovali; jeli smo, kar smo dobili, a ne, kar smo naročili.

Zvečer ob osmih smo laško mejo preoračili. (Dalje prih.)

Smešnica 17. Muhav pastirček nekje dela si veselje s svojo piščaljo, vmes pa še tudi kako zapoje, sedeč kraj vožnje ceste. Ako pride kdo mimo, pove pa mu tudi kako. Tako pride kedaj več moških mimo njega, in fanté jim kliče: Čujte, nam ni treba kralja! Možje strmé nad tako drznostjo fanta in trški župan, ki pozna fanta, zažuga mu, naj molči, sicer pojde v luknjo, češ, da so njegove besede žaljenje kralja. „Kaj!“ zategne na to fante. „To ne more biti, saj pravim resnico. Nam pač ni treba kralja, mar ga že nimamo in pa še, kako radi ga imamo!“

Razne stvari.

(Cesarjev dar.) Nj. veličanstvo, svitli cesar je daroval srenji sv. Jeronima pri Vranskem 100, srenji v Rogatci pa 300 gold. Obé ste bili lani veliko škode trpeli vsled toče.

(Visok gost.) V torek dne 24. aprila je prišel nadzornik c. kr. pehote, cesarjevič Rudolf ob 8. uri zjutra v Maribor ter si je ogledal naše vojaštvo. Z brzovlakom se je pa še isti den odpeljal na Dunaj.

(Odlikovanje.) G. Fran Jamšek, nadučitelj v Reichenburgu, dobil je za svoje zasluge v šolskih rečéh, čast ravnatelja. G. nadučitelj je spisal med drugim imenitno razpravo: „Slomšek in ljudska šola“.

(Povabilo.) Visoko c. kr. namestništvo je pravila učiteljskega društva za okraj Gornji-grad potrdilo in vsled tega se vabijo vsi p. n. udje k zborovanju na dan 1. majnika v Gornji grad v čitalnico. Gg. šolski vodje naj blagovolijo tako vrediti, da bode ta dan prosto.

Odbor.

(Javna zahvala.) Načelnik kr. šolsk. sveta Cezanjevec, izrekuje lepo in spoštljivo najtoplejšo zahvalo okrajnemu in deželnemu šolsk. svetu, za doposlanih 136 šolsk. knjig, katerih je bil prosil za šolo v Cezanjevcih za leto 1887.

J. Šijanec, načelnik.

(Častenje.) Ribnica na Pohorji ima novega častnega člana svoje občine in le-ta je g. Julij pl. Gasteiger, tovarnar v okrožji iste srenje. Mi sicer ne vemo, ima-li ta gospod posebnih zaslug za to občino a to rečemo lahko, da bijó nemške barve na častni diplomi v lice — Ribničarjem.

(Slovstvo.) „Drobtinice“ izide letos XXII. letnik. Vsebinska bode precej taka, kakoršna je bila lani. Želimo si zlasti zabavne tvarine, ki h krati poučuje in blaži. Kakor je bilo mogoče spoznati lani, nagiba se ta letnik na zabavno stran. Želimo vspeha. Spisi, naročila in vprašanja naj se pošiljajo uredniku z naslovom: g. dr. Fr. Lampe, Ljubljana (Marijanišče).

(Volitve.) V četrtek dne 26. aprila vršé se volitve v mestni zastop v Celji. Dosedanjim

gospodom v istem zastopu hodi pa precej za kožo. Ne mara, da je jim celo pragerman dr. Glantschnigg ne pomore več do sedeža v mestni hiši!

(Šulverein.) Podružnica šulvereina v Celji in „okolici“ stoji brž na slabih nogah, kajti nihče ne mara iti v Brno, kjer bode binkoštni ponedeljek zborovanje tega društva. Celo A. Male ne mara take dolge poti!

(Učiteljišče.) Najem hiše g. Badla v Mariboru za c. kr. učiteljišče gre letos h koncu in pride tedaj do nove pogodbe. Kakor slišimo, je dež. šolski svet za to, da se najme ista hiša še naprej za 10 let. Ali je to potrebno in za c. kr. deželni šolski svet priporočljivo? Ni treba, da še le čakamo na odgovor.

(Slov. jezik.) Kakor je znano, hoče dež. odbor in še menda bolj dež. šolski svet v Gradcu djati pri nas vse otroke v nemški kožuh ter jim ga natikuje že v 2. letu ljudske šole. C. kr. ministerstvo za uk in bogočastje pa je izpoznalo na pritožbo trške občine v Smarji, da je vse to zoper ces. postave.

(Iz učiteljstva.) G. Miha Teran, učitelj v Žičah in g. Jože Kotnik, učitelj na Kapli, stopita v stalni pokoj.

(Ponižnost.) Pri volilnem shodu v Celji je bil g. dr. Schurbi izbran za predsednika a čutil je potrebo, naj še sam reče katero vmes za „stare gospode“ mestnega zastopa. Da pokaže njih potrebo, izbere sam sebe za izgled in kliče nevernežem v zbor: „Ko bi prišel jaz v mestni zbor, sedel bi še kaj okorno v njem“. Hudomušni poslušalci pa so bojda pristavili: To verjamemo.

(Nespamet.) Mladenči, ki gredó na novačenje, spočnó marsikatero neumno, toda bolj, kakor neumno, je kamenje metati na železnico, na vlak, ki mimo drdra. Za enako dejanje sedi sedaj M. Lahomšek, doma blizu Laškega trga, pod ključem.

(Samomor.) G. J. Benedikt, pristav c. kr. sodnije v Celji, si je v noči 23. aprila prerezal vrat in ga je dekla našla v jutru mrtvega, vsega v krvi. Kaj je pripravilo mladega moža do tacega dejanja, ni znano.

(„Nezakonska mati“.) A. Križnik, dekla v Presičnem, porodila je zdravo dete a brž mu je tudi déla vrvico okoli vratú ter ga je z njo zadrgnila. Dobila je za to 3 leta težke ječe v Celji.

(Požar.) Dne 19 aprila je neka M. Čeček, prej posestnica v Tržišči pri Slatini, našgala svoje poprejšnje posestvo. Na srečo pa so to ljudje k malu zapazili in vsled tega je le tista hiša zgorela, drugih pa se ogenj še ni lotil.

Loterijne številke:

V Trstu 21. aprila 1888: 87, 13, 81, 51, 70
V Lincu „ „ 28, 21, 11, 88, 12

Javna zahvala.

Dne 1. aprila t. l. mi je pogorela moja hiša in gospodarsko poslopje v Braunschweigu št. 20 okraj Mariborski. Bil sem zavarovan pri zavarovalnici „Dunajsko zavarovalno društvo“, katero mi je danes izplačalo v mojo popolno zadovoljnost, potem ko je glavni zastopnik g. Karol Breznik v Mariboru, škodo cenil, precej po njem vso svoto, za katero sem bil zavarovan.

Primoran sem, da slavni „Dunajskeje zavarovalne družbi“ izrekam svojo najpristranejšo zahvalo in priporočam isto vsakemu, kateri se hoče dobro zavarovati.

Braunschweig, dne 23. aprila 1888.

Štefan Kacian, posestnik.

Oznanilo.

S 1. dnem julija meseca 1888 začne se poluletni poduk na deželni **podkovijski šoli v Gradcu** in razpiše se s tem za uboge podkovače 10 deželnih štipendij po 50 gld. in po mogočnosti s prostim stanovanjem v zavodu, vrhu tega pa še več štipendij po 50 gld. od nekaterih okrajnih zastopov in gospodarskih podružnic.

Pogoji za vzprejetje so ti-le: Vsaj 18letna starost, zdravje in močno telo, domovinska pravica na Štajarskem, dobro dovršene ljudske šole in vsaj 2letno delovanje kot kovaški pomočnik.

Vsak prošnjik se zaveže z reverzom, da bo po dovršenem poduku podkovaško obrt vsaj 3 leta na Štajarskem, oziroma v okraju, od katerega je štipendijo prejel, kot mojster ali pomočnik izvrševal.

Prošnje z reverzom, krstnim listom, domovinskim listom, zdravniškimi in šolskimi spričevali, učilnim listom in delavsko knjigo, spričevalom o premoženju in nravih naj se določijo do 31. majnika deželnemu odboru.

Taki podkovači, katerim ni toliko za štipendije, kakor za poduk naj dokažejo, da so 18 let stari, da so ljudsko šolo dobro dovršili in se naj oglasijo z učilnim listom in delavsko knjigo, v prvih treh dneh podučevanja pri ravnatelju zavoda.

V Gradcu, dne 11. aprila 1888.

Deželni odbor štajarski.

Prodaja živine.

Dne 5. majnika 1888 predpoldan ob 10. uri prodala se bode v graščini Faal po prostovoljni dražbi 10 glav goveje živine, krav, telic, in le proti gotovi plači. Kupci se s tem uljudno vabijo.

Živinski in kramarski sejem

bo v Lučah pri Gornjem gradu, dne 25. maja t. j. na den sv. Urbana. Kupce obilno vabi k udeležbi 1-3

Županstvo Luče, dne 21. aprila 1888.

Lepi spomin za sv. birmo!

Se dobi v tiskarni sv. Cirila v Mariboru

„Duhovni vrtec“

ali

„Molitvenik“

za katoliško mladež s podukom za sv. birmo.

Vežan v črnem usnju z zlatim obrezkom brež kopče gld. — 85

Vežan v črnem usnju z zlatim obrezkom s kopčo — 95

Vežan v chagriu s tesnim okvirom in s križem 1.70

Vežan v chagriu z okvirom iz nikeljna 1.80

Posamezni iztisi po pošti 10 kr. več.

„Poduk za sv. birmo“

Cena 10 kr.

Gospodu **G. Piccoli-ju**, lekarju „pri Angelu“ v Ljubljani.

Vaša želodčeva esenca, kojo sem slučajno spoznal, ozdravila me je popolnoma neprenehljive slabotnosti čreves in prebavnika, kakor tudi neznano mučeče trdo-telesnosti. Dolgo iskal sem leka zoper to bolezen, ki mi je gotovo malo zadovoljnih uric v prihodnjosti obetala; vse drugo zavzivanje lečil bil je zaman in edino le Vašej neprecenljivej esenci se imam zahvaliti za popolno zdravje, ter Vam ostanem, predragi gospod Piccoli, za vse dni življenja za-njo najsrčneje ndan in hvaležen.

Na Dunaji 1887.

Spiridijon Pokrajac,
prof. kandidat.

1

Združena služba

organista in mežnarja v Artičah pri Brežicah je do 13. maja razpisana. Prošniki se naj osebno oglasijo. 1-3

Cerkveno predstonijstvo.

Gospodarji!

Priporočam vam vsake vrste semena, n. pr.: detelje, trave, zeliša, cvetlice, gozdne in sadne peške. Tudi se pri meni dobi poljski gips 100 kilo za 2 gld.

Ravno tako se pri meni nahaja zaloga **Karbolineum Avenarius** kila za 25 kr., najboljšo mazilo za les, proti vsaki mokroti. — Za nizko ceno in pošteno blago sem porok.

M. Berdajs,
v Mariboru.

7-10

Krajevni in potovalni slovník avstrijsko-ogerske dežele,

sestavljen od

Josipa pl. Kendler in Leop. Siller.

Krajevni in potovalni slovník obsega vse vesti avstrijsko-ogerske dežele in vse železniške, poštné, parobrodne in brzojavne postaje z imeni železniških in parobrodnih podvzetij, zato potrebna in imenitna knjiga za vsakega.

Krajevni in potovalni slovník, sestavljen po kmetnih razmerah, posebno imenitna knjiga za c. k. vojake in vojaške uradnike, ker se v njej nahaja natančna lega vsacega kraja avstro-ogerske dežele, posebno važna tudi za poštné, železniške in brzojavne uradnike.

Krajevni in potovalni slovník ima posebno vrednost za vsakega odvetnika, bilježnika, sodnika itd., ker je pri vsaki vasi politični in sodnijski okraj pridjan, tudi za vsakega oskrbnika, fabrikanta, trgovca, popotnika im- in exportirja itd., ker je pri vsakem kraju pošta, železnica. oziroma zadnja poštna železniška postaja pridjana.

Krajevni in potovalni slovník pride na svetlo v 30 zvezkih po 30 kr. ali cena za celo knjigo 7 gld. in se dobi pri vseh knjigarjih, kakor tudi pri založniku

Leop. Siller, Dunaj I., Grünangergasse 1.

3-10

Gospodarstvena priloga.

Priložena od kat. tiskovnega društva 17. števil, „Slov. Gospodarja“.

L. 1888.

26. aprila.

Štev. 4.

Konjereje zlata ravnila.

Konj ne redimo za kratek čas, ampak človek hoče od njih dobička, naj že bo, da konja sam rabi ali pa, da ga spravi v denar. Ni pa to lahko delo, ono terja truda, pa tudi stroškov ne manjka pri konjereji. Kdor torej hoče koristiti, naj se ne brani ne truda, ne stroškov, kjer jih je treba. Ali s tem še ni pri kraju, on mora ravnati razumno, ne po svoji glavi, ampak naj si obrača skušnje drugih v prid. Iz le-teh pa se učimo, da je za dobre konje treba

1. Dobrih kobil. Tacih pa manjka na mnogih krajih in treba jih je še le vzrediti. Najlepše in najboljše žrebe se za to odbere in potlej vzredi za plemenico. Kdor ima pa tako, naj je ne proda iz lehka! Ako je nima pa premore toliko, da si jo kupi kje drugje, naj mu ne bode žal za denar, ki ga taka kobila stane. Če je tako žrebe dobro vzrejeno, sme se spraviti že v tretjem letu k žrebcu. Po nekaterih deželah je to že navada, v Angliji in Franciji pa bojda ne dobi nobena kobila premije, če že ni bila v svojem tretjem letu breja.

2. Dobrih žrebcev. Tacih nam sedaj ne manjka več, ker skrbi država ali tudi dežela za-nje. V vsacem okraji, ki je sicer za konjereje, nahaja se že postaj, v katerih so ces. žrebci in še vedno se nastavlja tacih postaj več.

3. Skrbnega spoljenja. To se pravi: žrebec, ki se pusti h kobil, mora biti tak, da gresta po svoje naravi v kup; žlahten žrebec ni za nežlahtno kobilo ali pa narobe, nežlahten žrebec ni za žlahtno kobilo. Skorej pa je še manj krivo, če se spusti manj žlahten žrebec k žlahtni kobili, kakor pa če se zgodi na robe.

4. Skrbi pri strežbi, krmljenji in izbiranji kobil. Na vse troje treba, da človek pazi, naj se kobila ne vbreji samo, ampak tudi da ne izvrže in da se mladič redi že v kobili dobro. Kobile, ki niso rade breje ali ki rade izvržejo, naj se rabijo drugod, za žrebeta niso.

5. Krepkega krmljenja pri žrebetih. Kakor se krmi žrebe iz mladih nog, tako postane, dobro ali slabo, skozi celo življenje. Kar se zamudi v prvih letih, to se ne da pozneje več popraviti. Prva leta daje se redoma žrebetu 3 do 4 kile ovsu na dan, v drugem letu pa 4 do 5 kil.

Živali, ki so iz mladih dni pri dobri in razumni krmi, dozoriyo hitreje in so poprej za rabo, toda za jahanje ni žrebe, predno nima štrtega leta. Pri stroških za krmo je samo razloček cene ali ta ne potegne veliko višje pri zrnji, kakor se kaže pri slami.

Gnojilo, ki ima veliko fosforovine v sebi, stori dobro ne samo travnikom in njivam, ampak tudi konjem dajo trdniše kosti. Vsled tega so taka gnojila velik dobiček.

6. Svitlih in zdravih hlevov. Vsaki živali je treba več ali manj svitlobe, če je nima, pa ne ostane zdrava. Tembolj pa je obojno za konja potreba. Svitloba pa ne sme priti od spredaj, ampak od strani, če naj dé našim konjem dobro.

7. Prostega gibanja. Od mladih dni naj se konj giblje v prostem in če se mu ne dovoli, ne bode nič prida iz njega. Žrebe naj hodi že v hlevu, v predeljenem kraji, prosto, na vsak način pa se mora potlej v vrtu prosto gibati. Zadosti je tak vrt, ki meri 10 metrov na dolgo in ravno toliko na široko. Če je vrt pa še večji, tem bolje služi v korist žrebetu. Tako mesto za vrt ali za tekališče se že dobi, če je le za to volja. Ako se prehladi žrebe na prostem, ni se za to nič bati, tem manj, čem prej je žrebe jelo hoditi na prosto. Samo živali, ki so pri slabi reji in v slabih, zaduhlih hlevih, prehladijo se lahko in tudi nevarno, to pa za to, ker skačejo s kraja veselo okoli, potem pa se vtrudijo in obstojé kje na miru, kjer je prepuh.

Dobro je torej, da se mlade živali, ako so delj časa stale v hlevu, vodijo na vajeti nekaj časa, predno se izpustijo. Naj se stori to toliko časa, da se žival že nekaj vtrudi in privadi na sveži zrak. Tudi to ni naopak, če se izpusté žrebeta koj prosta, po tem pa, ko so se vtrudila, pelji jih hitro v hlev ter jih drgni s slamo, da se posušijo. Za tem pa jih izpusti sopet na prosto, sedaj jim ne škoduje več zrak.

Ako so mlade živali vsak den in delj časa na prostem, ne letajo okoli, ampak so bolj mirne. Najbolje je pustiti jih cel den zunaj in jim dati zunaj jesti in piti, se ve, da le takrat, če ni prevelika vročina in če niso muhe prehude. Ker v majhnih vrtih ne raste trava, saj jo žival hitro pohodi, za to kaže dati va-nje slame ali detelje, da si delajo živali v njo kratek čas, sicer se pa navadijo marsikaterih napak.

8. Vrejenih hlevov. Jasli in gare morajo take biti, da pride mlada žival do krme brez velike težave, tedaj tako globoko, da ostane živali vrat še zmerom vodoravno. Ako so gare previsoke, vpogne se živali hrbtišče, ker se vedno napenja, da pride z gobcem do krme; po vrhu pa še ostanejo prve noge slabe, ker se naleže le bolj na zadnje. Tudi to ni brez vsega, da pade iz visokih gar lahko žrebetu kaj krme v oči in bolezen na očeh je tudi za žrebe nevarna.

Ako manjka prostora v hlevu in se torej ne pusti žrebe čisto prosto, tedaj pa ne sme mesto, kjer stojé živali s prvimi nogami, biti previsoko, prav polagoma mora se vzvišati, en cm. pri vsacem metru. Ako se vzdigne previsoko, trpé žrebetom biclji.

Svitloba naj prihaja od zadaj ali od obeh strani, kakor se je že reklo. Škodljivo je za konja, ako pride svitloba na ravnost od spredaj v oči, še slabše pa je, če prihaja svitloba le od ene strani v hlev.

9. Krmljenja. Dokler je le mogoče, naj se daje živali le suha krma, žolte repe ali rone in poleti nekaj zelene detelje je dobro, ako ne manjka krepke hrane, kolikor je je treba živali. Vodena krma dela živali trebušne. Hrbtišče in noge ostanejo slabe, konji pa se radi potijo ter nimajo srčnosti, nobene vztrajnosti. Tudi napajati po zrnji ne kaže in največ dajaj živalim zvečer jesti.

Pri nas so pač vse reči, katerih je treba, da se nam povzdigne konjereja ter tudi izplačuje. Že imamo lepih konj doma, in tudi v denar se konj še spravi ležje, kakor kateri koli drug pridelek. Plemena so pri nas po obilem, vprežna in delalne živali a drugod jih ni in za to je dobro, če si vzredimo take. Tudi za c. kr. vojaštvo se kupuje taka žival. Tedaj pa skrbimo, da imamo če dalje več in boljih konj, ki so domače reje.

Dim in slana.

Lep je spomladnji čas in da-si ima človek dela čez glavo; ko napoči mlado jutro, brž je po konci, da gre na novo delo. Kamor pogleda, vesel je, kajti polje je lepo zeleno, vrtovi v cvetji in po goricah se že giblje trta, da pokaže, kaj da rodi v tem letu.

V resnici veselo je to, ali kaj pomaga, ko je zadosti le eno mrzlo jutro, da je ves ta kras in z njim vse upanje pri kraji — kedar pride mraz ali slana v deželo. Lehko je tedaj, da se nam, kakor piše major Kaufmann v „Landw. Mitth.“, s spomladjo bliža že strah in bojazen, da bi ne bilo škode po slani. Škode se je bati toliko bolj, ker naši ljudje nečejo posnemati v obče gospodarjev po drugih deželah, koder z velikim uspehom kurijo zoper slano.

Kedar kdo sproži reč v kakem gospodarskem društvu, pravijo, da pri nas to ni mogoče; siliti ne moremo nikogar, ako pa sami nekateri kurijo, ne pomaga nič.

Tega sem se prepričal že večkrat. Jaz sem kuril ter imel mnogo stroškov, a moj sosed hasek, ker je ves dim veter potegnil k njemu, drugi nepremožni ljudje pa so dobili še posebne nagrade v podobi odpisane dače zavoljo škode po slani. Občina ne postavlja poljskih čuvajev. Kar mi je torej še ostalo sadja, to sem moral sam čuvati, sicer bi mi bili tatje vse pokradli.

Take izkušnje poparijo naposled najbolj vnetega človeka in ga pripravijo v to, da drži roke križem.

Če posamezniki kurijo, ne pomaga v resnici nič ali pa le malo; celo drugače pa je, ako kurijo vsi posestniki. Tedaj pokrije dim na debelo vso okolico. Zelo dobro je, če poškopimo katranovec z vodo, dim je namreč potem debelejši in gostejši, ter ga veter ne zavleče kmalu drugam.

Da pa taka dimnata odeja v resnici pomaga, naj vzhajajoče solnce ne odtali precej zmrzlih rastlin, prepričali smo se l. 1886. Nekateremu posestniku je slana vse uničila, a sosed je dobil mnogo sadja. Zvečer je namreč bilo dežilo. Kar je oblakov obviselo na nebu, ti so zjutra zabranili solncu, da ni moglo precej zmrzlih rastlin odtaliti. To je pomagalo, da jim slana ni škodovala.

Ne morem zatoraj popolnoma popustiti misli, da bi vendar mogoče ne bilo ob takih nevarnih dobah cele dežele zaviti v gost dim. Ko bi se trdoglavci prepričati hoteli, potem bi ne ugovarjali toliko. Toda kako jih hočemo v to pripraviti? Menim, da z denarjem, ki ima toliko moč v sebi. Mislím si reč tako: finančni minister milostno dovoljuje odpisanje davkov po slani oškodovanim kmetovalcem, véasih precej znatno.

Država veliko žrtvuje, oškodovancem odpisanje tudi prav hodi. Vendar pa to ni v nobeni razmeri k velikim škodam, katere trpijo posestniki po vsakoletnih slanah.

Tukaj velja zopet prislovica: pomagaj si sam, in Bog ti pomore, pa tudi finančni minister, t. j. zoper navadne, bolj lahke slane pomaga kurjenje, ob velikih slanah pa finančni minister, ker davek odpiše kot nagrado za kurjenje, čeprav zaradi presilnega mraza ni pomagalo. Lenuhi pa naj bi takega odpisovanja ne dobivali, to bi bil le zavržen denar. Ko bi ti sedaj morali ves davek brez odpisa plačevati, udali bi se naposled ter tudi kurili zoper slano. Saj pa ni treba veliko žrtvovanja. Nekoliko treščic pa nekaj katranoveca, pa zadoštuje. Toliko vzmore tudi manj premožen posestnik.

Po tem takem bi od zgoraj vzpodbujeni

posestniki morebiti le nekoliko škode po slani trpeli in vzmagali davek plačati ter dati državi, česar jej je treba. Tem bolj bi jim mogla država prizanašati ob velikih, hudih slanih. Naša c. kr. kmetijska družba pridobila bi si velikih zaslug, ako bi tak predlog še za letošnjo spomlad, podpirana od deželjskih uradov, predložila finančnemu ministru. Ta naj bi za poskušnjo dal po političnih uradih razglasiti, da bodo milostno odpisovali davke le tistim občinam, koder so vsi posestniki obljubili kuriti, pa bodo tudi res kurili, ko bi kljub temu slana uničila na primer: polovico pridelkov.

Vsled tega bi marljivi posestniki vplivali na mudne in jih na razne načine silili kuriti, ker bi se jim sicer bilo bati, da jim nič davka ne odpišejo. Nekateri bi gotovo tudi proti gospodarjevi volji na njegovem posestvu zakurili. V časih kaže, da poseza država sama gledé na občne koristi vmes.

Tako je pruski kralj Friderik II. dragonce vojake poslal v občine na stanovanje, koder niso hoteli krompirja saditi, ter je ljudi tako prisilil, da so začeli pridelovati krompir. Marsikateri kantoni na Švicarskem potrošijo mnogo denarjev v nagrade za pokončevanje hroščev.

V nekdanji vojaški granici, to pa v zgornjem in sušnem delu, trpeli so veliko pomanjkanje krme. Vlada je potrošila mnogo denarjev v podpore. Naposled pa je izvedela, da ljudje niti koruznice niso pospravili, ampak potrgali roge, slamo pa pustili na polji, da je strohnela. Zaukaže torej koruznico pospraviti in stradajoči živini za krmo polagati. Ljudje se ne zmenijo za ukaz. Nato nastavi strogi polkovnik 20 gld. nagrade onemu, kateri bode prvi polagal koruznico, mudnim pa veli 25 batin naštetih. Od tiste dobe ni bilo več prejšnjega silnega pomanjkanja krme.

Vsaka država izplačuje nagrade tistim, ki ubijejo kakšno divjo zver, a ona škoduje vendar le po posameznih okolicah, vsemu občinstvu pa ni nevarna.

Hudi zveri podobna je slana, ki cele dežele onesreči ter jim vzame davčno moč. Poprej, ko še železnice ni bilo, povzročila je navadno še glad in pomor. Zato pa bi bilo jako umestno, da bi vlada tukaj tudi nekaj storila. Kedar bodo v občeh zoper slano kurili, ne bode državi trebalo mnogo žrtvovati za odpisovanje davkov. Največkrat bode še pridelek rešen.

Dopisi.

Iz Št. Jurja ob juž. žel. (Sadjereja.) Cesarjevič Rudolfovo sadjerejsko društvo za Spod. Štajar je imelo na belo nedeljo popoldne po večernicah svoj spomladanski občni zbor. A šolska soba, v katerej so se udeležniki zbrali je bila kmalu prenapolnjena; dobra polovica

poslušalcev pa je bila še od zunaj, ker niso več mogli v sobo. Med udeležniki je bilo mnogo sadjarjev in prijateljev sadjarstva od blizo in daleč. Tudi ravnatelj vino- in sadjerejske šole, g. H. Kalman iz Maribora je društvo počastil s svojim pohodom. Kaj torej storiti, da bi se vsi poduka željni zborovanja udeležiti mogli? Predsednik g. dr. Ipavc povabi navzočne na prosto, na Črnovšekov travnik, kjer so bile v ta namen že razne priprave za praktično podučevanje v obrezovanji, sajenji — jama, kol, vez itd. Tukaj je torej nastopil pred mnogoštevilno zbranim poslušalstvom potovalni učitelj, g. Matijašič iz Maribora; razlagal je pridobitev in pomnoženje sadnega drevja. Praktično je kazal, kako in kedaj jame kopati, kje je zemlja ugodna; vsadil in obrezal je potem eno drevo. Ljudstvo je prav pazljivo gledalo njegovo delo in poslušalo njegovo pojasnjevanje. G. predsednik je potem med navzočne razdelil „Poročilo o društvenem delovanji“. Tudi divjakov in cepičev se je, kakor vsako leto ob tem času, med udeležnike razdelilo lepo število. Potovalni učitelj g. Matijašič pa je bil že prej nekaj dni tukaj. Vsak dan ga je g. dr. Ipavc v spremstvu še drugih gospodov peljal v kak drug kraj. Tu so se zbrali možje in fantje ter so gledali in poslušali g. Matijašiča, ki je kazal, obrezovanje, sajenje, cepljenje, snaženje dreves itd. ter jim na razna vprašanja odgovarjal temeljito in prav prijazno. Posebne vrednosti za naše ljudstvo je to, da gosp. Matijašič vsako opravilo tudi praktično sam zvrši v njih navzočnosti, bodi si z nožem, lopato, motiko, žago itd. in da to pojasnjuje v ljudstvu umevnem čistem slovenskem jeziku. Eno prednašanje in praktično obravnavo o cepljenji in sploh o vzgoji sadnega drevja imel je tudi v šoli, kjer so bili zbrani dečki iz viših treh razredov. Zdaj, ko smo dobili potovalnega učitelja, se je še posebno močno jelo gibanje in zanimanje za umno sadjarstvo. Za potovalnega učitelja pa prosijo razne občine ter se želé od njega poučiti, tako Šmarje, Sevnica, Mozirje itd. in prav tako. Omeniti mi je še da je potovalni učitelj praktičen sadjar, postrežljiv in prijazen gospod. Hvala mu!

V. Jarc.

Iz Sevnice ob Savi. (Spomlad.) Dovoljujem si tudi jaz nekaj sporočiti iz naše Sevnikašice okolice. Zime, kakor se tudi od drugih krajev sliši, smo imeli letos dovolj, pa še prav trdo zimo in še zdaj se ni umirilo. Dne 23. m. m. smo imeli sneg, dne 31. pa točo, da je je bilo vse belo po tleh. Dne 7. t. m. dobili smo zopet nekaj snega. Škode zdaj ni napravil ne sneg, ne toča. Bog daj, da bi le posehmal ne videli nobenega teh dveh! Zima se pozna po goricah, pa bolj po nizkih goricah je zlo trs pozebel, posebno pa tam, kjer se je bil lani osmodil. Sadje prav lepo kaže in se pripravlja

k cvetju, ako nam ga dobrotljivi Bog obvaruje imamo upanje, boljše, kakor pa v vinogradih.

Iz Ljutomera. (Posojilnica.) Iz društvenega računa Ljutomerske založnice za 1887, kateri je bil v glavni seji dne 8. aprila odobren, vidi se, da je imelo društvo koncem leta 1887 332 udov, ter da jih je v teku računskega leta 20 izstopilo a 27 pristopilo, po tem takem je društvo od 1886. leta za 7 udov naraslo. Po letnih prineskih na opravičnih deležih narasel je zavarovalni fond do konca leta 1887 za 23.143 gld. 82 kr., med tem ko je izstopivšim udom 1774 gld. 64 kr. izplačano, a od ostalih in pristopivših pa 1736 gld. 72 kr. vplačano. Letnega prometa bilo je vkupaj 163.210 gld. 74 kr. — Kakor bilanca kaže, imelo je društvo na koncu leta 1887 imetja 160.958 gld. 12 kr. in dolgov 159.770 gld. 99 kr., med katerimi je tudi rezervni fond vkupaj v iznesku od 11.482 gld. 71 kr. zapopaden. — Prigospodarilo si je društvo v tem letu 277 gld. 84 kr. in zbor je sklenil, da se ta iznesek sopenet k rezervnemu fondu pripiše.

Iz Brezovec pri Polenškaku. (Pot. učitelj.) Po večernicah na Jožefovo je bil pri nas potovalni učitelj za sadjerejo iz vinorejske šole pri Mariboru g. Franc Matjašič. Bili smo v.g. Lovrečevi gostilni. Prišlo je toliko ljudi poslušati in se učiti, da niso imeli v hiši prostora, morali smo okna odpreti, da so zunaj stoječi izvrsten nauk slišali. Čuli smo mnogo koristnega, zanimivega, kako? — kedaj? — kje? je sadno drevje saditi, cepiti, obrezavati, čistiti, gnojiti, mladiti, zajcev, gosenc varovati, drevesnice zasajevati, katera plemena saditi in kako sadje spravljati, v korist obračati, trgati, pošiljati, sušiti, shranjevati in še več, česar prej nismo vedeli. Povedano se nam je poznej v sadunosniku g. Lovrec-a tudi pokazalo. Cepili smo drevje malo, mlado, staro, drobno, debelo, tudi trto — na razne sorte, — obrezavali i. t. d. — Ljudje so rekli: Radi smo, da smo čuli, ali še bolj, da smo videli, kako se mora napraviti. Hvala tedaj javna g. učitelju za njegov trud! Ob enem pa priporočujemo tudi drugim občinam, naj slavno ravnateljstvo vinorejske šole za-nj prosijo. To prošnjo naj naredi občinsko predstojništvo, brez koleka, kakor so navadno druge uradne prošnje. Zapomniti je samo pri tej prošnji, da se mora na celo polo pisati, ne pa na kakšni zamazani kosček papirja. Učitelju ni treba poti, ne voznika, ne nauka, ne jesti, ne piti, ne stanovanja plačati, sploh pri tem ni nikakšnega plačila, ker je potovalni učitelj za to nastavljen, da ljudem koristi, in si prizadeva jim veselje do sadjereje buditi. — Vsled tega so se zdaj naši ljudje za sadno drevje bolj navdušili in oživili, in kaj tudi ne bi, kaj smo lani edine

peneze za sadje dobili. Dobili bomo jih še pa prihodnjič večkrat. Kupci bodo prè sopenet prišli, ker so zavarali, da zori v naši, bolj južni Štajarski deželi okusniše sadje, kakor v severnem obnebj.

Raznoterosti.

(Konjski sejmi.) V mesecu maju so konjski sejmovi, v torek dne 1. v Radgoni, v četrtek 3. v Gradci, v petek 4. pri sv. Juriji na juž. žel., ponedeljek dne 28. pri sv. Juriji na juž. žel. in v Radgoni. Na zadnjih dveh krajih bodo menda najbolj živahni, kajti v Gradci je v tem mesecu le navadni mesečni sejem.

(Ozimina.) Kolikor slišimo, je pšenica in še rž več trpela škode vsled dolge zime. Izlasti v ravninah je mestoma prav redka in se obrašča le po malem.

(Korist soli.) Sol je dobro gnojilo in če se spravi na pravi prsti v zemljo, dobi se veliko lepši in tudi obilniši sad, kakor pa brez nje. A česa še doslej nismo znali, je to, da stori sol dobro tudi drevju. Posebno mariljice, breskve, gruške in murve kažejo se prav hvaležne za sol, ako jim je človek potrosil na površji zemlje, v kateri rasto.

(Davek iz tobaka.) V naši skupini dežel se je lani — prva tri četrtletja — skupilo iz tobaka 55,363.604 gld., za izvrstniši tobak pa še po vrhu 1,892.497 gold., tedaj vkup za 57,256.101 gld. Pred lanskim se je prodalo pa tobaka v istem času za 56,012.411 gld. Lani je tedaj tobak vrgel več za 1,684.427 gld. To je v resnici velik davek, ki si ga ljudstvo samo nalaga. Manj se je lani pa skadilo tobaka na Kranjskem in Tirolskem. To je bilo kaj pametno od Kranjcev in Tirolcev. Dobro, če bi našli še drugod posnemovalcev!

Tržna cena

preteklega tedna za 100 kilogramov.

Mesta	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Tursica		Proso		Ajda	
	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.
Maribor hktl.	6 46	4 50	4 40	3 10	5 30	5 10	4 20							
Ptuj	7 —	5 80	5 60	5 40	5 80	5 30	6 —							
Celje	9 —	8 58	7 90	6 45	6 76	12 —	4 —							
Gradec . . .	7 95	6 25	5 75	6 40	6 90	— —	6 25							
Ljubljana . .	8 25	6 90	6 67	6 45	7 44	— —	— —							
Celovec . . .	— —	5 90	6 33	6 57	5 90	— —	— —							
Dunaj	7 93	6 18	6 85	5 90	6 30	— —	— —							
Pešt	7 13	5 78	6 30	5 40	6 40	— —	— —							